

De precepto x

propter hoc ut hominibus placeant. 7 hoc est peccatū. Sed si naturaliter q̄s appeteret pulchritudines: non tamen contra deum ppter hoc viuere vellet: sic quandoq̄ potest esse sine peccato.

Octauī sunt qui famulaz vel ancillam pximi sibi attrahunt. cum tamen alias a seruitio recedere non intēdūt: quod est phibituz in lege. vt habetur Exo. xx. Non cōcupisces seruū vel ancillam zc. Item est contra legem naturę: quia hęc ē lex naturalis. Quod tibi non vis fieri vide ne feceris alteri. Et ch̄istus in euangelio. Neq̄ vult vt faciant vobis homines zc. Ergo si tu haberes famulum vel famulaz fidelem. et non velles q̄ tibi quis eum vel eam abstraheret. sic 7 tu pximo tenerē.

Noni sunt qui nimio amore afficiuntur de supbia tamen infra deum. et hoc est veniale. **D**ecimi sunt qui appetunt aliena cum voluntate condici onata. scilicet si possent habere sine offensa dei 7 iniuria pximi. 7 tūc vel nullum vel tm̄ est veniale peccatum. siue talem conditionem actualiter addant siue habitualiter eam intendant.

De precepto decimo.

Non cōcupi
sces vxorem pximi tui. **U**bi
phibetur omnis ꝑcupiscentia carnis
Quia antea ī sexto ꝑcepto prohibuit
actum carnis. hic autem prohibet cō
cupiscentiam carnis. **U**bi sciendū q̄
contra hoc ꝑceptuz faciunt quattu
or genera hominū. **P**rimi qui deli
berate concupiscunt 7 libet̄er ope actū
ꝑpetrarent si possibile ipsis foret. 7 ta
les contra ꝑceptuz dei faciunt 7 pec
cant mortaliter. **V**erbi gr̄a. Si quis
vna die cētū dom⁹ intraret. 7 in q̄libet
domo cōcupiscētiā malā sibi ꝑ visum

acquireret. tot peccata mortalia acq̄re
ret. **U**n̄ Mat. v. Qui viderit mulierē
ad cōcupiscēduz eam iā mēchat⁹ ē eā
ī corde suo. scz vt cōcupiscētia trāseat
in affectum cordis. 7 in cōsensū ratio
nis. Et etiā si facultas assit facere di
sponat. iam mēchat⁹ ē eā in corde suo.
Quia fm̄ iura volūtas ꝑ facto repu
tatur. **S**ecūdi sunt q̄ vellēt 7 possent:
sed timent mundum 7 scandaluz. **S**z
si scirent se posse latere in hoc actu: nec
deum nec sanctos nec salutē anime cu
rarent q̄n hoc potius ꝑpetraret. Et ta
les qui sic dimitunt: deū grauit̄er of
fendūt. quia volūtas ē deliberata ad
actum illum. **T**ertij sunt qui nō cō
cupiscunt nec actum ꝑpetrare volunt
sed faciunt vt cōcupiscantur. vt mul
tę mulieres: similiter 7 h̄gines que ad
hoc se lauant 7 ornant vt amabiliores
fiant. que non solum in plateis 7 cho
reis. imo etiam in ecclesia corda viro
rum vulnerant. dum eis nunc colore
albo: nunc rubeo nunc familiari collo
quio: nunc manuum iniectione: nunc
vultus cōpositione: nūc oculoz lasci
ua intuitionē laqueū et occasionē rui
nē ꝑstāt. Et tales q̄ sic nō cōcupiscūt
nec actū facere volūt sꝑcupisci volūt
sūt occisores aīz. **U**n̄ Bern̄ ī fm̄ dē.
Nōne vides tibi grauiorē ab eo x̄ps
sustinere ꝑsecutionē q̄ suggestiōe mali
gna exēplo ꝑnicioso scādali occasiōe
ab eo ꝑuertit aīas q̄s redemit: q̄s a iu
deo q̄ sanguinē ei⁹ effudit. **Q**uarti
sunt qui non cōcupiscūt nec etiā actū
facere ꝑponunt: sed tamen delectātur
in morosa delectatione cū plena ratio
ne 7 voluntate. Et talis morosa dele
ctatio est peccatuz mortale. **C**ōtra qd̄
heu multi faciūt tam mulieres q̄ viri
quales nolunt concupiscere nec velle
concupisci ab alijs. tamen volūt age

re diem festum in reliquijs nocinarū ⁊ turpium cogitationum quod tamē nimis est periculosum quia facillime ex hoc peccatum mortale incurritur. Ut pbat Jacobus in canonica sua cū dicit. **C**oncupiscētia id ē interior animi delectatio cum conceperit subaudiēdo consensum rationis parit peccatū mortale. Sciendum s̄m Gregi q̄ humana temptatio pficitur i tribus scilicet suggestione delectatione ⁊ consensu. Si enim suggestio inducit passionem que est subitus motus cogitatis seu delectantis in re cogitata sic ē veniale peccatum. Si autem suggestio i ducat passionem que est que daz anime formalis deliberatio tunc aut non esse sentit delectatio in tali cogitatioe ⁊ sic vel nō est peccatū vel solū veniale aut sentit delectatio in cogitando Et hoc contingit dupliciter aut tunc deliberatio rationis non consentit in delectationem ⁊ sic ē adhuc veniale. Aut consentit et sic est peccatum mortale sine consentiat in delectationem interioris actus siue consentiat in ipsum opus. Cuius ratio est quia non solū consensus verus puta cū quis consentit in opus est peccatum mortale sed etiam interpretatiuus ⁊ tuz quis consentit in solam delectationem interiorē non autē in opus. Et hoc habet veritatem si delectatio cadat sup obiectum includens in se deformitates ad rectam rationem. Si autem q̄s nō delectetur in delectatioe turpi. Puta si alicui placeat cogitare de specie alicuius mulieris pulchre absqz ista deformitate cōcurrente sic cōsensus in talē delectationem non erit peccatum mortale sed potū veniale. **E**xPLICIT tractatus de decem p̄ceptis.

Incipit tractatus de nouē peccatis alienis
Quem sunt
 peccata aliena q̄rus si peccator i morte i vno dephēsus fuerit sic dānat ac si in pprio. Licet h nobis videat mirabile q̄ hō dānet p alienis sicut p pprijs. Ideo omnes sollicite discite nouē eē genera hōinz q̄ breuiter dicam q̄ dānat p alienis peccatis: s̄m q̄ sunt nouē peccata aliena. **P**rimū ē iussio scz cū q̄s iubet alterū peccare. Verbi grā. Dñs q̄ iubet famulū. Vel pater q̄ iubet filiū ⁊ dñā q̄ iubet ancillam h facere q̄ sunt p̄ charitatē dei et pprijs. Sicut rustici q̄ iubēt suos famulos dāna inferre pprijs cū pecoribz suis in gramibz vel in segetibz. Vel dñā q̄ iubet ancillā ad prātū alterū ire ⁊ ibi gramina recipere qd̄ tñ bñ cognoscit esse p̄ voluntatē illius cui ē prātū. Et si nisi vnū pānū plenū gramibz ancilla ex iussu dñe recepisset dñā obligatur ad restitutionē. Item mēchanici in ciuitatibus qui iubēt suos famulos infideliter laborare sua artificia. Item pānifices qui iubent pānum nimis excessiue lanare ⁊ extrahere. Itē caupones q̄ iubēt famulos suos mēsurā cū vino nō bñ implere. Itē parētes q̄ iubēt filios ⁊ filias chonigare ⁊ sic de alijs. Quia q̄cquid iussisti qd̄ ē cōtra charitatē dei ⁊ pprii i illis reus es et dānaberis cū illis q̄ h ex iussu tuo perpetraverunt. **Uñ Sap. xviij.** Si li p̄na fuis cū dño afflicto est imo quandoqz iubentes plus peccant q̄ faciētes. Herodes enim non decollauit Iohannes; tamen ita reus est tanq̄ cum propria manu fecisset. Et h̄ q̄re: Quia iussit. Silit̄ pilat̄ q̄ nō crucifixit xpm ppria mān: s̄ milites sui ex iussu suo Rabuchodonosor